

מאורי הא"ש

שמואל שלמה טעללער - קרית יואל

לזכרו הבהיר של
כקש"ת מרנא הגה"ק
רבי אליקים
שלעזינגער
זצוק"ל
ראש ישיבת הרמ"ה לאנדאן

פרשת
סוכות תשפ"ז
גליון
ל"ג

ב"ה

חג הסוכות בצל רבינו הראש ישיבה זצוק"ל

קפח) המשך רשימ"א קדיש"א מהג"ר חיים בהגרי"י שלעזינגער שליט"א נכד מורינו הראש ישיבה זלה"ה, ממה שזכה לראות במשך השנים בחג הסוכות.

א. 'החמיר' שהסך יהיה מונח ע"י גדול שיש לו זקן עליון [אבל לא 'הקפיד' כ"כ ע"ז] וכך נהג גם באפיית מצות לפסח.

ב. היה לו כמה סוגי אתרוגים, וכמדומה לי שבדרך כלל השתמש באתרוג תימני בנענועים של הלל.

ג. הקפיד לנהוג כחומרת החזון איש, שהסך יהיה 'מעמיד דמעמיד', ואמר שכן היה מנהג אבותיו חסידי אשכנז.

ד. היה משתמש עם בלעטער לסך, והיה מסך הרבה עד שלא נראה כוכבים, וכמנהג בית בריסק.

ה. מסר נפשו לישון בסוכה, ואף באחרית ימיו עשו לו סוכה מיוחדת לשינה, וכך היה ישן בסוכה כמעט עד שנה אחרונה לחייו. ואם אתרמי' שלא היה ביכולתו לישון בסוכה בלילה מחמת מצב בריאותו וכדומה, היה משתדל לישון קצת ביום בסוכה, לקיים המצוה 'לישון בסוכה'.

ו. היה לו חביבות מיוחדת להר' מינים, והנענועים שלו היה עם ברען נורא ורצינות נפלאה, והיה אוהב בהמינים הרבה שעות כיום.

בפרט בימי חוה"מ שהיה יושב ולומד שעות ארוכות והלולב בידו, מוגדל החביבות האט ער דאס נישט געקענט אראפלייגן פון די הענט!

ז. עסק בעצמו 'בכל' עניני הסוכה והד' מינים.

ח. עשיית ח'ניו סוכה' היה מצב גדול, והיה עומד על גביו כל הזמן בהקפדה יתירה ואף כמה מהגוי סוכה היה בכתב ידו ממש, והוא עצמו צייר תמונות וכדו' במתיקות נורא.

ט. הנענועים והד' מינים היה אצלו עבודה רבה, ה' קם מוקדם מאד ברכינות נשגבה כדי לעשות הנענועים כאור הבוקר, ובפרט בניענועים של הלל, והיה לו כל מיני חומרות והנהגות בהם.

י. (סדר הנענועים: מזרח, מנענע ג"פ [היה לו אופן מיוחד לנענע כדי לצאת בזה כמה שיטות הראשונים], הסתובב לדרום, מנענע ג"פ, ואח"כ למערב מנענע ג"פ, ואח"כ לא הלך לצפון מיד אלא הסתובב חזרה לדרום, ואח"כ למזרח, ואח"כ לצפון ואז היה מנענע שם ג"פ, ואח"כ חזרה למזרח, למעלה מנענע ג"פ ואח"כ למטה מנענע ג"פ).

יא. נהג [בקפידה] לומר 'הושענות' אחר מוסף כמנהג אשכנז.

יב. בליל הושענה רבה התקבצו הרבה מהתלמידים 'בסוכות' להגיד כל ספר תהילים, ואמרו היה"ר בין כל ספר כנהוג ואמר קדיש.

יג. נהג לברך כל הנכדים בליל הו"ר עם שתי הידיים על הראש, כמו שנהג בלילי שבת ויו"ט.

יד. בשמחת בית השואבה ב'ישיבה הרמ"ה' השתתף בכל שנה למשך זמן, והיה רוקד באמצע עם בניו הגאונים שליט"א, ועם רבני עיר לאנדאן שהגיעו להשתתף בשמחת יו"ט.

ואח"כ התיישב ליד שולחן והסתכל על הרוקדים בקורת רוח, והיו הרבה [וביניהם שבאו ממרחקים] שרצו לברך אצלו בברכת המועדים וענה לכל אחד 'גיי טאניץ' ולא רצה לברך כי עכשיו הוא 'העת לרקוד'....

טו. בהסעודות בימי החג התנהג לשיר הפיוטים והניגונים שנהגו לשיר

בתפילות ימים נוראים בישיבה, כגון "כי הנה כחומר ביד היוצר" וכדו'. טז. שמחת תורה היה עבודה רבה אצלו, היה רוקד ושמח בשמחת התורה שעות על גבי שעות בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, והיו מורגש שמחה וכבוד התורה בכל האוויר!!

יז. אצל הסעודות היה שר הניגון 'נגיל ונשיש בזאת התורה וכו' אברהם שמח בשמחת תורה וכו' ואז פרט גם השמות של כל המסובים אצל שולחן. יח. אחר שעלה 'לחתן תורה' היה מחלק ממתקים לכל המתפללים.

יט. 'נעילת החג' אצלו היה מעמד נורא ומרומם - לדעתי הדרשות בנעילת החג היו הכי 'מרומם' מכל המעמדים של השנה - ובדרך כלל דיבר על רוממות של 'ישיבה מאן', נאך הארעוואניע און נאך הארעוואניע און נאך הארעוואניע, ולהרחיק ולהבדיל מן הרחוב... וכן הגעגועים להקב"ה בבכיות ובהתרוממות עילאה עד אין לשער.

כ. בסיום רשימותי, לא אוכל להתאפק, לבי בוכה בקרבי בדמעות שלישי מתוך געגועים וכיסופים, עיני עיני ירדו מים על האי שופרא דבלי ליה ארעא, אבינו רועינו עטרת ראשינו הלך למנוחות ואותנו עזב לאנחות, כיתומים בלי אב וכצאן בלי רועה בדור יתום זו, ויה"ר שתנצב"ה. ושנזכה בקרוב להישועה הגדולה בהתגלות כבוד ה' בביגו"צ בב"א.

חביבות המצוה מהו?

קפט) ידידי הג"ר אלכסנדר שלעזינגער שליט"א מירושלים עיה"ק, כותב לי מזכרונותיו:

אציין החביבות המצוות שראו אצלו בימי "חג הסוכות".

א. הוא עצמו הכין כמה מהגוי סוכה קודם סוכות. והוא בעצמו התעסק בענין הסוכה ותליית ח'ניו סוכה.

ב. בעבר כמעט ולא יצא מן הסוכה במשך היום חוץ לילך להתפלל התפילות בישיבה, כאשר במשך כל היום כולו היה יושב אך ורק בסוכה. רק בזקנותו בגלל הקור נבצר ממנו להמשיך בזה.

ג. זכורני בימי בחורתי בהיותי בן ט"ז שנים, או אז הזמין אותי לבא אליו לחג הסוכות.

היה זה אחד מהבחורים התלמידים שהסתובב אצלו בביתו - איני זוכר אם המשב"ק ר' יואל אדרי הי"ו או ר' יואל סופר הי"ו - שנתן לי עצה טובה באמרו שאם אדאג לקום לפנות בוקר ולהישאר במיטתי ולעשות עצמי כישן לא אתחרט.

ואכן כך עשיתי, כאשר לפנות בוקר נכנס לסוכה, והתחיל באמירת ה'ברכות', ו'קריאת שמע' בשקט שלא אתעורר.

ובהגיע זמן 'נץ החמה' לקח את הד' מינים והתחיל בקיום המצוה של נטילת לולב, כאשר לאחר שסיים עבודת הנענועים האט ער געקושט די ד' מינים, און ער האט זיך גענומען טאנצן מיט די ד' מינים אין די הענט כמחצית השעה בשמחה עילאה, והיה מתרפק עליהם כפשוטו.

מחזה זה חזר על עצמו כל יום מחדש, כאשר כל יום היה מנשק ומרקד עם הד' מינים לאחר קיום המצוה, בין עשרים דקות לחצי שעה, והכל הי' בשקט ובחשאי כדי שלא אתעורר, והכל עשה בצנעה בחשבו כי אין מי שרואה עבודתו הקדושה.

ד. כשסיפרתי זאת בימי ה'שבעה' לדודי הרמ"ג ר' מאיר שליט"א סיפר לי כי באחד השנים האחרונות, נכנס לביתו יהודי בליל שמחת תורה בזמן

ההליכה לבית המדרש, ואמר לו שיש לו שאלה.

והוא: כי שכח לנשק את הסוכה בזמן הפרידה מן הסוכה, ושאלתו בפיו האם צריך לחזור לביתו לנשק כותלי הסוכה שלו, או יכול לנשק גם סוכת ראש הישיבה.

זקני ביקש ממנו לישב, והתחיל ליתן לו שמועס' שלם כי מי שמנשק כותלי הסוכה בגלל שכך כתוב בהלכה לא קיים כלל את ענין הנישוק, רק צריך שיהיה חביבות המצוה, שמעצמו יגרום לנשק זו היא כוונת ההלכה.

ה. אגב, בני הגדולים מספרים שגם בליל הסדר כאשר ישבו לצידו שמו לב כי בעת לקיחת המצה קודם הברכה, היה מנשקם כאשר דמעות זולגות מעיניו ורק לאחר מכן בירך ואכל המצה.

ו. במשך השנים היה מכין לעצמו עוד לולב שהיה ממש בגודל השיעור, לא יותר, וכן אתרוג בגודל השיעור, ובמשך חלק גדול מהיום בישבו בסוכה ישב עם הד' מינים בידיו גם בעת לימודו.

ז. לעצמו בנענועים היה מנענע בכל המינים, אך הברכה ברך על 'תימני' ואהב אתרוג די גדול.

ח. גם לאחר סוכות הקפיד מחמת חביבות המצוה, לעשות מהאתרוגים שיהא בזה לכבוד שבת וכדו', והיה עושה מזה 'ליקער', כאשר כל שנה (חוץ מהשנה האחרונה) היה מבקש ממני לשלוח לו 'אלקאהאל' מארץ ישראל לשם כך. כאשר הייתי כבר יודע קודם חג הסוכות לדאוג לקניית אלקאהאל 95 אחוז כדי לשלוח לו.

גם בשנה האחרונה קניתי וחיכיתי שיבקש ממני ולא ביקש...

ט. גם היין לקידוש וד' כוסות היה מכין בעצמו בביתו, ומדי ערב שבת ויום טוב היה טועם את היין בעצמו, לראות אם צריך להוסיף צוקער להכין בעצמו את היין לקידוש לכבוד שבת.

ואסיים כעת בברכת כתיבה וחתומה טובה

אלכסנדר שלעזינגער

סוכות תשפ"ד בצל הקודש

קצ) עש"ק בראשית תשפ"ד

לכ' ירידי ר' שמואל שלמה הי"ו

א. לגבי ימי החג אצל מוריני הראש ישיבה שליט"א ב"ה עברו בשלום, הנענועים היו בישיבה על כסאו, וכן 'ההושענות' בהושענא רבא הקיף רק פעם א'.

אך בימי חוה"מ הי' קבלת קהל כמעט כל היום כולו, בשמחת תורה הי' ג"כ רובו מיושב, אך רקד עם הס"ת בישיבה.

ב. באחד מסעודות החג אמר בבדיחותא שהיות שכשארם נמצא בסוכות ורוצה להכניס אורחים אך אי אפשר מחסרון מקום, ולכן הקב"ה שולח לנו את ה'אושפיזין קדישין' שנזכה לקיים מצוות אורחים גם בסוכות, ומזה למדים שכשארם רוצה באמת לעשות מצוה אזי מזמנים לו שיוכל לקיימה אף בחוסר אמצעים.

ג. וכן אמר שלישיב ב'צילא דמהימנותא' הוא רק עד כמה שאדם יוצא מדירתו ומוותר אפי' על קורת גג, אזי זוכה לחסות בצל השכינה, ולכן הסוכה צריכה להיות דוקא תחת כיפת השמים, להורות "אז מהאט נאר דעם בוכ"ע איברין קאפ" וזהו צילא דמהימנותא.

ד. ובחג כשנודע לנו ע"י הגוי שמנקה הביהמ"ד שהמצב נורא בארה"ק (שמחת תורה תשפ"ד...) אמר מיד נאטורליך "אין וואס האבן זיי געמיינט? אז נאך וואס איז געשעהן יום כיפור וועט מען שווייגן? (כוונתו למה שביטלו תפילת יו"כ"פ ברחובות ת"א).

ואמר "הרי ידענו כל הזמן אז עם וועט קומען דער עונש..."

אמנם לא שבע רצון שהודעתי לו ע"כ באמצע החג (ונתתי אמתלא

שרציתי שיתפלל על השבויים שינצלו מכל רע, אך לא זכיתי להפסיק דעתו). במקרה שלא קבלת מה שדרש בסעודת נעילת חג א"ה אשלח בקרוב.

בברכה מרובה, בשורות טובות במהרה דיין - יואל ארי

סוכות תשפ"ה בצל הקודש

קצא) אסרו חג הסוכות תשפ"ה:

ב"ה ימי החג עברו ברוממות ובחדות.

מוריני שליט"א הי' כל החג במצב שמחה יותר ממה שהורגלנו, ובימי חוה"מ כמעט לא ראה שינה בעיניו מריבוי המבקרים. ריבוי המבקרים הם כל קהל ישראל גם מהקהילה והרבה אנשים ורבני העיר.

הוא מתייחס לכ"א כפי מסת הפנאי, וכמות האנשים יש ברי מזל שזכו לחצי שעה ויותר של קורת רוח וכמה שרק ל'לחיים' ו'ברכת החג' (הכל תלוי במזל אפי'...)

ואמנם לשמחת בית השואבה בביהמ"ד לא הגיע מחמת עייפות. ואמר שהגם שיכול לבוא, אבער ער וויל האלטן די כוחות אויף שמחת תורה...

בליל הושע"ר מתאספים בסוכתו לאמירת כל ספר תהילים, ו- שלא כהרגלו בשנים שעברו - נשאר מהחל עד כלה, ואמר הקדישים בין כל ספר וספר, ולאחריו נשאר כמה יחידים, וממש 'ער האט געטיילט ברכות פארן עולם ווי א רבי...' והי' במצב רוח מרומם ביותר, ושלא כהרגלו ממש נשאר בסוכה עד אחר שעה 1 בלילה. (בד"כ הוא עולה לחדרו בערך בשעה 11).

אך דא עקא שלמחרת ביום הושע"ר לא הי' בכוחותיו לבא לביהמ"ד ונשאר להתפלל בביתו, אך להושענות' אור עוז, ובא לביהמ"ד ועבר לפני התיבה להושענות.

ובשמחת הי' בביהמ"ד משך כל ההקפות - ההקפות אצלינו הם לערך ג' שעות ומחצה - וביום אפי' לא הפסיק לעשות קידוש, ואח"כ עשה קידוש ועלה ל'חתן תורה' כמידי שנה.

א"ה אם יספיק הפנאי אולי יעלה בידי להרחיב. בדידות: יואל ארי.

סוכות תשפ"ו בצל הקודש

קצב) חג הסוכות תשפ"ו

ידידי היקר שליט"א.

ימי חג הסוכות עברו עלינו בשמחה.

ב"ה מרן השתתף בכמה תפלות, ומה ששלחתי לך תמונה, היה מרן שליט"א באמירת החלל עם ארבעת המינים

אויפן קול מיטן גאנצע ברען, רציתי שתראה בעיניך, אך איני יודע אם עלתה בידך.

בהושענא רבא הי' בביהמ"ד ואמר החלק האחרון של חבטת הערבות (בנו הגאון רבי אליעזר שליט"א ניגש להושענות). בשמחת תורה בערב הי' בישיבה רק להקפה אחת, אך ביום הגיע ועלה ל'חתן תורה'.

הוא לא רצה לכתחילה לעלות ואמר לבנו הגדול "דער חתן איז שוין אלט"... וענה לו "די כלה איז אסאך עלטער".

ובירך ברכה"ת בקול גדול כבימי קדם ב"ה.

ובכלל במשך ימי החג, המה ביתו ברוב שעות מהמבקרים, וב"ה היה במצב טוב.

ב"ה הרופא הי' אצלו היום ומצב בריאות הגוף ב"ה טוב, אך ברוח עדיין קשה לו אבער עס גייט אויף בעסער, וב"ה הוא לומד כל יום עם חברותא כה יתן ה' וכה יוסיף.

אקווה לבשר ולהתבשר אך טוב כל הימים - בברכה יוא' ארי.

בשנת האחרונה - אחותו ולא ארפנו